

ΚΕΙΜΕΝΟ

□ Postea Plato quidam Sardianus, cum eum fugitivum esse ex Aesopi litteris cognovisset, hominem comprehendit et in custodiam Ephesi tradidit. Tu hominem investiga, quaeso, summaque diligentia vel Romam mitte vel Epheso rediens tecum deduc.

□ Et si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debemus, quod Asiam vidit sed in Asia continenter vixit. Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenae obiecerunt, ex qua laus familiae, memoria generi, honos et gloria nomini constituta est, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asia susceptum aut ex Asia deportatum.

□ Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris, sermone abhinc multis annis iam obsoleto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas. Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis? Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit. Sic ergo vive, ut viri antiqui, sed sic loquere, ut viri aetatis nostrae;

□ Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. Cum illa respondisset «ego, pater, cana esse malo», mendacium illi pater obiecit: «Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?»

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A) Να μεταφράσετε το **2ο** και το **4ο** απόσπασμα.

Μονάδες 20

B1) α) Να αντιστοιχίσετε τους συγγραφείς της στήλης Α' με το χαρακτηριστικό λογοτεχνικό είδος στο οποίο ανήκει ο καθένας στη στήλη Β'.

Α' ΣΤΗΛΗ

1. Βεργίλιος
2. Οβίδιος
3. Οράτιος
4. Κικέρων
5. Βάρρων
6. Φλάκκος
7. Ιούλιος Καίσαρ
8. Κορνήλιος Νέπωσ
9. Βαλέριος Κάτουλλος
10. Τίτος Λίβιος

Β' ΣΤΗΛΗ

- α. ποιητική επιστολή
- β. ιστοριογραφία
- γ. απομνημονεύματα
- δ. ιστορική βιογραφία
- ε. επίγραμμα
- στ. σάτιρα
- ζ. ρητορική
- η. λυρική ποίηση
- θ. ελεγεία
- ι. ηρωικό έπος

Μονάδες 5

β) Να σημειώσετε **Σωστό** ή **Λάθος** για καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις.

1. Κατά την κλασική εποχή η ρωμαϊκή λογοτεχνία δε μιμείται απλώς τα ελληνικά πρότυπα, αλλά κατορθώνει και να τα ξεπεράσει.
2. Οι Ρωμαίοι χρησιμοποιούσαν παντού το επίθετο «Ρωμαίος», ενώ για τη γλώσσα τους το επίθετο “λατινική”.
3. Κατά την εποχή του Αυγούστου επικρατεί το φαινόμενο της στρατευμένης λογοτεχνίας.
4. Η γενέθλιος χρονολογία της ρωμαϊκής λογοτεχνίας είναι το 240 π.Χ., όταν ο Τερέντιος μετέφρασε στα Λατινικά την *Οδύσσεια*.
5. Το νέο καθαρά ρωμαϊκό λογοτεχνικό είδος είναι η σάτιρα.

Μονάδες 5

B2) Να αντιστοιχίσετε τις παρακάτω λέξεις της λατινικής με τις ετυμολογικά συγγενείς τους στα νέα ελληνικά:

1. ornatrices	α. αντίκα
2. vestem	β. λούσο
3. luxuriae	γ. μόνους
4. antiquitatem	δ. κόσμημα
5. bona	ε. βεστιάριο

Μονάδες 10

Γ1)

α) Στο **τρίτο** απόσπασμα να εντοπίσετε τα επίθετα και να σχηματίσετε τη γενική πληθυντικού στον **συγκριτικό βαθμό**.

Μονάδες 6

β) Στο **τέταρτο** απόσπασμα **mendacium illi pater obiecit: «Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non**

times ne istae te calvam faciant?» να εντοπίσετε τις αντωνυμίες και να τις μεταφέρετε στην **αιτιατική** του **πληθυντικού** (εκεί που βρίσκονται).

Μονάδες 4

γ) Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

fugitivum	: την ονομαστική ενικού
summaque	: τον ίδιο τύπο στο συγκριτικό βαθμό
rediens	: τη δοτική ενικού
dedecus	: την αιτιατική πληθυντικού
pater	: τη γενική πληθυντικού

Μονάδες 5

Γ2) Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις (στους περιφραστικούς τύπους να λάβετε υπόψη το Υποκείμενο):

cognovisset	: το απαρέμφατο του Μέλλοντα
rediens	: το β' ενικό της Προστακτικής του Ενεστώτα
deduc	: τον ίδιο τύπο στην άλλη φωνή
laudare	: το β' ενικό της Υποτακτικής του Ενεστώτα στην άλλη φωνή
obiec'erunt	: την αιτιατική του πληθυντικού της μετοχής του Ενεστώτα
constituta est	: τον ίδιο τύπο στην άλλη φωνή
loquaris	: το απαρέμφατο του Μέλλοντα
obsoleto	: το α' πληθυντικό της Υποτακτικής του Υπερσυντελικού
uteris	: την αιτιατική του Σουπίνο
scire	: το β' ενικό της Υποτακτικής του Ενεστώτα
vis	: το α' πληθυντικό της Υποτακτικής του Παρατατικού
consequaris	: το β' πληθυντικό της Προστακτικής του Ενεστώτα
mallet	: το γ' πληθυντικό της Υποτακτικής του Ενεστώτα
times	: το απαρέμφατο του Παρακειμένου
faciant	: τον ίδιο τύπο στην άλλη φωνή

Μονάδες 15

Δ1)

α) Epheso rediens tecum deduc: να μεταφέρετε το περιεχόμενο του ευθύ λόγου σε πλάγιο με εξάρτηση **Cicero orabat Quintum...**

Μονάδες 4

β) utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva: να τρέψετε την πλάγια ερώτηση σε ευθεία με κάθε δυνατό τρόπο.

Μονάδες 4

Δ2) α) si habet Asia suspicionem quandam luxuriae: i) να εντοπίσετε την απόδοση της υπόθεσης και να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου που σχηματίζεται.

Μονάδες 2

ii) να μετατρέψετε στο Β' είδος που δηλώνει το αντίθετο του πραγματικού στο παρελθόν.

Μονάδες 2

β) quin calva esse nolis: να σχολιάσετε τη δευτερεύουσα ως προς την εκφορά και τη χρήση.

Μονάδες 2

γ) susceptum: να αναλύσετε τη μετοχή σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 3

rediens: να αναλύσετε τη μετοχή σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση εισαγόμενη με τον σύνδεσμο **dum**.

Μονάδα 1

Δ3) α) sic loquere: να σχηματίσετε απαγόρευση με κάθε δυνατό τρόπο.

Μονάδες 4

β) (nos) Murenam laudare debemus: να τρέψετε τη σύνταξη του **debeo** + τελικό απαρέμφατο σε παθητική περιφραστική συζυγία.

Μονάδες 4

γ) Ephesi: να μετατρέψετε σε i) κίνηση σε τόπο ii) από τόπο κίνηση.

Μονάδες 2

δ) Asiae, nomini: να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παραπάνω όρους.

Μονάδες 2

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A) Και αν η Ασία έχει κάποια υποψία τρυφής, οφείλουμε να επαινέσουμε τον Μουρήνα, επειδή είδε την Ασία, αλλά έζησε στην Ασία με εγκράτεια. Γι' αυτόν τον λόγο οι κατήγοροι δεν κατηγόρησαν τον Μουρήνα για το όνομα "Ασία", από την οποία δημιουργήθηκε έπαινος για την οικογένεια, υστεροφημία για τη γενιά, τιμή και δόξα για το όνομά, αλλά (τον κατηγόρησαν για) κάποιο όνειδος και ντροπή, που είτε αποκτήθηκε στην Ασία είτε μεταφέρθηκε από την Ασία.

Τότε ρώτησε την κόρη του, αν μετά από κάποια χρόνια προτιμά να είναι ασπρομάλλα ή φαλακρή. Όταν εκείνη απάντησε «εγώ, πατέρα, προτιμώ να είμαι ασπρομάλλα», ο πατέρας προέβλεψε σε αυτήν το εξής ψεύτικο επιχείρημα: «Δεν αμφιβάλω ότι δεν θέλεις να είσαι φαλακρή. Γιατί, λοιπόν, δεν φοβάσαι μήπως αυτές εδώ σε κάνουν φαλακρή;»

B1) α)

- 1 - ι
- 2 - θ
- 3 - η
- 4 - ζ
- 5 - στ
- 6 - α
- 7 - γ
- 8 - δ
- 9 - ε
- 10 - β

- β) 1 - Σωστό**
2 - Σωστό
3 - Σωστό
4 - Λάθος
5 - Σωστό

B2)

- 1 - δ
- 2 - ε
- 3 - β
- 4 - α
- 5 - γ

Γ1) α)

plurium
ineptiorum
honestiorum
meliorum
modestiorum
antiquiorum

β)

illas
quae
istas
vos

γ)

fugitivus
superioreque
redeunti
dedecora
patrum

Γ2)

cogniturum esse
redi
deducere
lauderis/re
obicientes
constituit
locuturum esse
obsoleti essemus
usum
scias
vellemus
consequimini
malint
timuisse
fiant

Δ1) α) Cicero orabat Quintum Epheso redeuntem cum illo deducere
Cicero orabat Quintum ut Epheso rediens cum illo deduceret

β) "Utrum post aliquot annos cana esse mavis an calva?"

"Mavisne post aliquot annos cana esse an calva?"

" post aliquot annos cana esse mavis an calva?"

Δ2) α)

Υπόθεση: **si habet Asia suspicionem quandam luxuriae (si + οριστική ενεστώτα)**

Απόδοση: **Murenam laudare debemus (οριστική ενεστώτα)**

είναι ένας απλός, ευθύς και ανεξάρτητος υποθετικός λόγος του Α' είδους που δηλώνει την ανοικτή υπόθεση στο παρόν.

ii)

Υπόθεση: **si habuisset Asia suspicionem quandam luxuriae (si + υποτακτική υπερσυντελικού)**

Απόδοση: **Murenam laudare debuissimus (υποτακτική υπερσυντελικού)**

β) Εκφέρεται με υποτακτική επειδή το περιεχόμενό της εκφράζει την πρόθεση του υποκειμένου της κύριας. Συγκεκριμένα, με υποτακτική ενεστώτα (nolis) γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (non dubito) για να δηλώσει το σύγχρονο στο παρόν. Ισχύει η ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί η πρόθεση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της. Λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα non dubito.

γ) **dedecus, quod susceptum erat
dum tu redis**

Δ3)

α) **noli loqui sic
ne locutus sis sic**

β) (nobis) **Murena laudandus est**

γ) i) **Ephesum** ii) **Epheso**

δ) **Asiae: γενική επεξηγηματική στο nomen
nomini: δοτική προσωπική χαριστική στο constituta est**